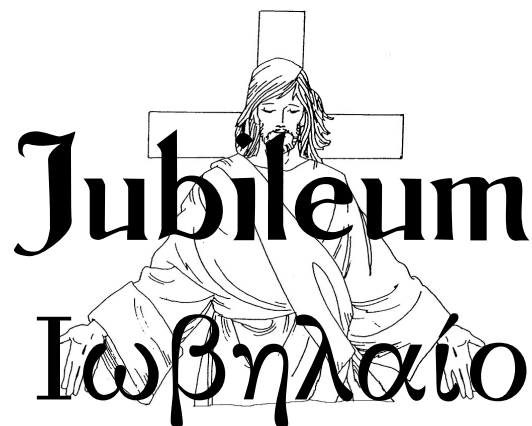

Σύντομα κείμενα για το Ιωβηλαίο - Αρ. 6 Μάιος 2025

Η ΑΡΕΤΗ ΤΗΣ ΕΛΠΙΔΑΣ

Σκέψεις από την εγκύκλιο Spe salvi του Πάπα Βενεδίκτου ΙΣΤ΄, περί της χριστιανικής ελπίδας (2007)

Είναι και για μας σήμερα η χριστιανική πίστη μια ελπίδα που μεταμορφώνει και στηρίζει τη ζωή μας? Είναι ένα μήνυμα, **ένα άγγελμα που πλάθει με τρόπο καινούργιο** την ίδια τη ζωή? (§ 10).

Ο Πάπας Βενέδικτος μας τονίζει ότι **η πίστη είναι η ουσία της ελπίδας**. Η απολύτρωση μάς προσφέρεται διότι μας δόθηκε η ελπίδα, μια ελπίδα αξιόπιστη, δυνάμει της οποίας μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το παρόν: το παρόν, ακόμα και αν είναι κοπιαστικό, μπορεί να βιωθεί και να γίνει αποδεκτό εφόσον οδηγεί προς ένα σίγουρο προορισμό, έναν προορισμό τόσο μεγάλο που να δικαιολογεί **το μόχθο της πορείας μας**. Ο Λόγος του Θεού διακηρύττει ότι η ελπίδα είναι κεντρικής σημασίας για την πίστη: «Ας κρατάμε σταθερή την ομολογία της ελπίδας, διότι είναι πιστός αυτός που έδωσε τις υποσχέσεις» (Εβρ 10, 23). «μέσα στις καρδιές σας να τιμάτε τον Κύριο, το Χριστό, και να είστε πάντοτε έτοιμοι να δώστε απάντηση σε καθένα που σας ζητά την αιτία της ελπίδας που έχετε μέσα σας» (Α΄Πε 3, 15). «δεν θέλουμε, αδελφοί, να αγνοείτε σχετικά μ' αυτούς που έχουν κοιμηθεί, ώστε να λυπάστε όπως και οι υπόλοιποι που δεν κατέχουν την ελπίδα»

(Α΄Θεσ 4, 13). **Διακριτικό του χριστιανού είναι ότι έχει ένα μέλλον**: μόνο όταν το μέλλον είναι βέβαιο ως πραγματικότητα θετική, τότε μόνο γίνεται ορατό και το παρόν. **Όποιος έχει ελπίδα ζει διαφορετικά** (§ 2).

Μιλώντας για απολύτρωση όμως, έρχεται να μας εξηγήσει αυτή την πραγματικότητα μια ρήση του Απ. Παύλου στην προς Εφεσίους επιστολή: «εκείνο τον καιρό ήσασταν χωρίς Χριστό [...] χωρίς ελπίδα και ζώντας στον κόσμο χωρίς Θεό» (Εφ 2, 12). Η ελπίδα κατέχεται όταν προέρχεται από την αυθεντική συνάντηση με το Θεό. Ο Πάπας Βενέδικτος παραθέτει την βιωματική πνευματική διαδρομή της σουδανής σκλάβας Ιωσηφίνας Bakhita που αγιοποιήθηκε από τον Πάπα Ιωάννη-Παύλο Β΄. Όταν γνώρισε τον Κύριο Ιησού αισθάνθηκε **ότι αυτός ο Κύριος τη γνώριζε, είχε πλάσει κι εκείνη, αγαπούσε κι εκείνη**. Ο Κύριος την γνώριζε, την αγαπούσε και την περίμενε. **Αυτή ήταν η μεγάλη της ελπίδα: Εκείνος με αγαπάει και, ό,τι κι αν συμβεί, Αυτός που είναι η Αγάπη, με περιμένει. Διαμέσου αυτής της βέβαιης ελπίδας, η Bakhita λυτρώθηκε, δεν αισθανόταν πλέον σκλάβα αλλά ελεύθερο παιδί του Θεού**. Κατανοούσε βιωματικά τη ρήση του Παύλου στην προς Εφεσίους: πριν ήμουν δίχως ελπίδα και χωρίς Θεό· δίχως ελπίδα επειδή ήταν χωρίς Θεό (§ 3). Αυτό έφερε η έλευση του Ιησού Χριστού: τη συνάντηση με το Θεό τον ζωντανό, τη συνάντηση με μια **ποιότητα ελπίδας** που ήταν ισχυρότερη από τις κακου-

χίες της σκλαβιάς· γι' αυτό η χριστιανική ελπίδα μεταμορφώνει εκ των έσω τη ζωή και τον κόσμο. Ο άνθρωπος έχει ανάγκη το Θεό, διαφορετικά στερείται ελπίδας.

Στο γνωστό εδάφιο της προς Εβραίους επιστολής (11, 1) όπου ο Απόστολος Παύλος διαπλέκει βαθύτατα την αρετή της πίστης με την ελπίδα, διδασκόμαστε ότι η πίστη μάς δίνει ήδη από τώρα κάτι από την πραγματικότητα που προσμένουμε και αυτή η πραγματικότητα αποτελεί για μας μια δοκιμή εκείνων που ακόμα δεν βλέπουμε: **είναι μια πραγματικότητα, η οποία ελκύει μέσα στο παρόν το μέλλον**. Το γεγονός ότι αυτό το μέλλον υπάρχει, αλλάζει το παρόν· το παρόν **αγγίζεται** από τη μελλοντική πραγματικότητα (§ 7).

Η προσευχή ως σχολείο της ελπίδας

Αν πια δε με ακούει κανένας, ο Θεός ακόμα με ακούει. Αν δεν μπορώ πια να μιλήσω με κανένα, στο Θεό μπορώ πάντα να μιλάω. Σε μια ομιλία του για την Α' επιστολή του Ιωάννη, ο ιερός Αυγουστίνος, ορίζει την προσευχή ως μια **άσκηση επιθυμίας**. Ο άνθρωπος πλάστηκε για μια μεγάλη πραγματικότητα: το Θεό τον ίδιο· **πλάστηκε για να πληρωθεί (να πλημμυρίσει) από το Θεό**. Η καρδιά του ανθρώπου όμως είναι περιορισμένη γι' αυτή τη μεγάλη πραγματικότητα. Πρέπει να διευρυνθεί: ο Θεός, μέσω της επιθυμίας, διευρύνει την ψυχή και καθιστά τον άνθρωπο ικανότερο να δεχθεί Αυτόν τον ίδιο. Ο ιερός Αυγουστίνος περιγράφει αυτή τη διαδικασία για την καρδιά με μια όμορφη εικόνα:

«Υπέθεσε ότι ο Θεός θέλει να σε γεμίσει με μέλι [σύμβολο της τρυφερότητας του Θεού και της καλοσύνης του]. Όμως, αν εσύ είσαι γεμάτος ξύδι, που θαβάλει το μέλι;» Το δοχείο, δηλ. η καρδιά, πρέπει πρώτα να «μεγαλώσει» (διεύρυνση) και ύστερα να καθαριστεί. Να φύγει το ξύδι και η μυρωδιά του. Αυτό χρειάζεται δουλειά, κοστίζει πόνο, μόνο έτσι όμως πραγματοποιείται η προσαρμογή σ' εκείνο που είμαστε ταγμένοι» (Ιερός Αυγουστίνος, *Πραγματεία στην Α' Ιωάννη* 4, PL 35, 2008κε) (§ 32-33).

Προσεύχομαι δεν σημαίνει να είμαι αλλού, εκτός πραγματικότητας. Ο ορθός τρόπος προσευχής είναι μια διαδικασία εσωτερικού εξαγνισμού που **μας κάνει ικανούς για το Θεό, άρα και ικανούς για τους συνανθρώπους**. Στην προσευχή οφείλουμε να μάθουμε τι μπορούμε να ζητήσουμε πραγματικά από το Θεό· Οφείλουμε να μάθουμε ότι δεν μπορούμε να προσευχόμαστε **ενάντια στους άλλους**. Οφείλουμε να μάθουμε ότι **δεν μπορούμε να ζητούμε πράγματα επιτόλαια και ρηγά που ικανοποιούν τις επιθυμίες της στιγμής**. Γι' αυτό είναι ορθό να εξαγνίσουμε τις επιθυμίες μας και τις ελπίδες μας: να ελευθερωθούμε από το ψεύδος που μας παραπλανά. Όπως λέει ο ψαλμωδός: «Καθάρισε με από τις άγνωστες αμαρτίες μου» (Ψαλ 18, 13) (§ 33).

Από τη Σύνοψη της Κατήχησης της Καθολικής Εκκλησίας

387. Η ελπίδα είναι η θεολογική αρετή με την οποία επιθυμούμε και περιμένουμε από τον Θεό την αιώνια ζωή ως ευτυχία μας, βασιζοντας την εμπιστοσύνη μας στις υποσχέσεις του Χριστού και στηριζόμενοι στη βοήθεια της χάρης του Αγίου Πνεύματος, για να την αξιομισθήσουμε και να προσκατερήσουμε σ' αυτήν μέχρι το τέλος της επίγειας ζωής μας.

442. Η ελπίδα αναμένει με εμπιστοσύνη την μακάρια ενόραση του Θεού και τη θεϊκή βοήθεια, αποφεύγοντας την απελπισία και την αλαζονεία.

ΠΡΑΞΗ ΕΛΠΙΔΟΣ

Θεέ μου, ελπίζω ότι χάρη στην καλοσύνη Σου,
θα λάβω την άφεση όλων των αμαρτιών μου, και,
μετά την επίγεια τούτη ζωή, την αιώνια ευτυχία:
γιατί τα υποσχέθηκες Εσύ, που είσαι παντοδύναμος, πιστός,
φιλόανθρωπος και φιλεύσπλαχνος.
Με αυτήν την ελπίδα θέλω να ζήσω και να πεθάνω. Αμήν.